

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 6.10.2011
SEC(2011) 1139 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ

που συνοδεύει το έγγραφο

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τον στόχο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006

και

πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για το Ταμείο Συνοχής και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1084/2006
και

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων για την υποστήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης στον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία»

{COM(2011) 614 τελικό}
{SEC(2011) 1138 τελικό}

{COM(2011) 611 final}
{COM(2011) 612 final}

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το παρόν έγγραφο περιλαμβάνει την περίληψη της εκτίμησης αντικτύπου της νομοθετικής πρότασης για τους κανονισμούς που ορίζουν διατάξεις για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Συνοχής και τον στόχο της «Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας».

Αποτελεί μέρος της δέσμης των εκτιμήσεων αντικτύπου που περιλαμβάνει επίσης την εκτίμηση αντικτύπου του κανονισμού περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, τα οποία καλύπτονται από το κοινό στρατηγικό πλαίσιο και περί καθορισμού των γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (κανονισμός κοινών διατάξεων), και την εκτίμηση αντικτύπου του κανονισμού ΕΚΤ.

1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Η ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο όσον αφορά την κινητοποίηση των τοπικών πλεονεκτημάτων και την επικέντρωση στην ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού. Ωστόσο, όπως τονίστηκε στην επανεξέταση του προϋπολογισμού, «ο προϋπολογισμός της ΕΕ πρέπει να χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση των δημόσιων αγαθών της ΕΕ, των δράσεων για τις οποίες τα ίδια τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες δεν διαθέτουν τους αναγκαίους πόρους ή των τομέων στους οποίους μπορεί να εξασφαλίζει καλύτερα αποτελέσματα.»

Η εκτίμηση αντικτύπου επικεντρώνεται αποκλειστικά στους 3 τομείς, στους οποίους η πείρα δείχνει ότι απαιτούνται τροποποιήσεις.

1.1. Υποστήριξη σε επιχειρήσεις

Η υποστήριξη της πολιτικής συνοχής για τις επιχειρήσεις παρήγαγε σημαντικά αποτελέσματα. Υπάρχουν στοιχεία σύμφωνα με τα οποία την περίοδο 2000-2006 η πολιτική συνοχής συνέβαλε στη δημιουργία τουλάχιστον 1 εκατομμυρίου ακαθάριστων θέσεων εργασίας σε υποστηριζόμενα έργα. Ωστόσο, η πολιτική δεν επικεντρώνεται επαρκώς στις ΜΜΕ και στην καινοτομία.

Στην περίπτωση των ΜΜΕ, η πρόσβαση σε χρηματοδότηση στην αγορά επενδύσεων αποτελεί ιδιαίτερο πρόβλημα. Οι λόγοι υποστήριξης μεγάλων εταιρειών είναι διαφορετικοί, καθώς η έλλειψη πρόσβασης σε χρηματοδότηση δεν ισχύει κατά κανόνα για τις μεγάλες επιχειρήσεις. Σύμφωνα με εμπειρικά στοιχεία, η άμεση βοήθεια για τις ΜΜΕ είναι πιο αποτελεσματική, ενώ «για μεγαλύτερες εταιρείες, ο παραγκωνισμός των ιδιωτικών επενδύσεων μπορεί να υπερισχύσει των θετικών συνεπειών.» Η χρηματοδότηση παραγωγικών επενδύσεων των μεγάλων επιχειρήσεων, για τις οποίες η δημόσια παρέμβαση δεν είναι αναγκαία, προκάλεσε επικρίσεις ότι χορηγείται χρηματοδότηση σε εταιρείες που δεν την χρειάζονται πραγματικά και ότι, συνεπώς, η χρηματοδότηση παραγκωνίζει την ιδιωτική επένδυση αντί να έχει προστιθέμενη αξία.

Η επικέντρωση της υποστήριξης επιχειρήσεων ποικίλλει από κράτος μέλος σε κράτος μέλος· ορισμένα επικεντρώνονται ιδιαίτερα στην υποστήριξη επενδύσεων, ενώ άλλα δίνουν μεγάλη έμφαση σε «ηπιότερα» μέτρα, όπως η καινοτομία. Ωστόσο, σε κάποια άλλα κράτη μέλη, η υποστήριξη που δεν συνδέεται με καινοτομία εξακολουθεί να διαδραματίζει πολύ μεγάλο ρόλο. Το ισχύον πεδίο εφαρμογής του ΕΤΠΑ είναι πολύ ευρύ και προβλέπει γενική επιχειρηματική υποστήριξη για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας σε όλους τους τομείς, ανεξάρτητα από το κατά πόσον υπάρχει αποτυχία της αγοράς στον εν λόγω τομέα και ανεξάρτητα από τη συμβολή του τομέα στην ανάπτυξη και την απασχόληση.

Έτσι, το κύριο πρόβλημα με το ισχύον πεδίο εφαρμογής της ΕΤΠΑ είναι ότι το πεδίο εφαρμογής της βοήθειας σε επιχειρήσεις είναι πολύ ευρύ και ότι η αποτελεσματικότητα και προστιθέμενη αξία της βοήθειας σε εταιρείες πρέπει να μεγιστοποιηθεί.

1.2. Υποστήριξη για επενδύσεις σε υποδομές

Το κύριο ζήτημα που προσδιορίστηκε όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της χρηματοδότησης υποδομών μεταφορών στην τρέχουσα πολιτική συνοχής είναι η έλλειψη ικανότητας να εξασφαλιστεί επαρκής επικέντρωση σε προτεραιότητες της ΕΕ. Παρόλο που η χρηματοδότηση συνοχής επικεντρώθηκε σε προτεραιότητες, όπως αυτές ορίζονται από τις κατευθυντήριες γραμμές ΔΕΔ-Μ, αλλά όχι κατ' ανάγκη σε εκείνα τα μέρη που προσδιορίστηκαν ως η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία κατά τη χρονική στιγμή του ορισμού τους. Η πρόκληση για την πολιτική συνοχής θα είναι η αποτελεσματική συνεισφορά στις προσδιορισμένες επενδυτικές ανάγκες ύψους 30 δισεκατομμυρίων ευρώ σε βασικές υποδομές ΔΕΔ-Μ στις χώρες συνοχής έως το 2020.

Επιπλέον, η βελτίωση του συντονισμού των διάφορων μέσων της ΕΕ στη χρηματοδότηση ΔΕΔ-Μ είναι σημαντική. Έως σήμερα το πρόγραμμα ΔΕΔ-Μ επικεντρώθηκε σε ήπια μέτρα, όπως η χρηματοδότηση των μελετών εφικτότητας, ενώ το Ταμείο Συνοχής επικεντρώθηκε σε επενδύσεις στην υποδομή. Το ζήτημα του συντονισμού κατέστη ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς το πεδίο εφαρμογής του Ταμείου Συνοχής, όπως ορίζεται στη Συνθήκη, καλύπτει την υλική επένδυση σε ΔΕΔ-Μ, την οποία θα χρηματοδοτήσει επίσης η νέα διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» (CEF).

1.3. Εδαφική συνεργασία

Όσον αφορά την εδαφική συνεργασία, η προστιθέμενη αξία της ευρωπαϊκής **εδαφικής συνεργασίας** έγκειται στο γεγονός ότι παρέχει τη δυνατότητα της απαιτούμενης κοινής δράσης για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αποκτούν ολοένα και περισσότερο διεθνικό/διαπεριφερειακό χαρακτήρα:

- διασυνοριακά προβλήματα·
- ανταλλαγή ορθών πρακτικών·
- συνεργασία, όπου υπάρχουν οικονομίες κλίμακας και κρίσιμη μάζα·
- συνεργασία που στοχεύει στη βελτίωση της διακυβέρνησης·
- συνεργασία στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ όσον αφορά ζητήματα που συνδέονται με την ασφάλεια και τη σταθερότητα και αμοιβαία επωφελείς σχέσεις.

Ο στόχος της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ με συνολικό προϋπολογισμό 8,7 δισεκατομμυρίων που αντιστοιχεί στο 2,5 % των συνολικών πιστώσεων της περιόδου 2007-13 για την πολιτική συνοχής.

Παρά την ικανότητά της να αντιμετωπίζει το φάσμα των ζητημάτων που παρατέθηκαν ανωτέρω, υπάρχει ακόμη περιθώριο βελτίωσης στα προγράμματα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας όσον αφορά:

- την έλλειψη στρατηγικής επικέντρωσης που έχει ως αποτέλεσμα στρατηγικές ευρείας παρέμβασης που καθιστούν δύσκολη την επίτευξη σαφώς καθορισμένου αντικτύπου·
- την έλλειψη αποτελεσματικού συντονισμού για την εξεύρεση συμβιβασμών μεταξύ των απαιτήσεων των κανονισμών της ΕΕ και των νομικών πλαισίων των εμπλεκόμενων κρατών μελών.

1.4. Αιτιολόγηση της δράσης της ΕΕ

Η δράση της ΕΕ δικαιολογείται τόσο λόγω των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 174 της Συνθήκης όσο και λόγω της αρχής της επικουρικότητας. Το δικαίωμα για δράση θεμελιώνεται στο άρθρο 3 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο αναφέρει ότι: «[η Ένωση] προάγει την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών» και στο άρθρο 175 της ΣΛΕΕ, το οποίο καλεί ρητώς την Ένωση να υλοποιήσει την πολιτική αυτή μέσω των διαρθρωτικών ταμείων, καθώς και στο άρθρο 177, το οποίο καθορίζει τον ρόλο του Ταμείου Συνοχής.

2. ΣΤΟΧΟΙ

Ο **γενικός στόχος** ορίζεται στο άρθρο 176 της ΣΛΕΕ, στο οποίο αναφέρεται ότι ο στόχος του ΕΤΠΑ είναι «να συμβάλλει στη διόρθωση των κυριότερων περιφερειακών ανισοτήτων στην Ένωση, μέσω συμμετοχής στην ανάπτυξη και στη διαρθρωτική αναπροσαρμογή των περιοχών που παρουσιάζουν καθυστέρηση στην ανάπτυξή τους καθώς και στη μετατροπή των βιομηχανικών περιοχών που βρίσκονται σε παρακμή». Όπως ορίζεται στο άρθρο 177 της Συνθήκης, ο στόχος του Ταμείου Συνοχής είναι να συμμετέχει χρηματοδοτικά «σε σχέδια περιβάλλοντος και διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα της υποδομής των μεταφορών».

Δεδομένου του πεδίου εφαρμογής αυτής της εκτίμησης αντικτύπου, οι **ειδικοί στόχοι** θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής δαπανούν τα κονδύλια:

- αποτελεσματικά·
- αποδοτικά·
- με τρόπο ώστε να δημιουργείται υψηλή ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία.

Οι **επιχειρησιακοί στόχοι** αφορούν τα μεμονωμένα ζητήματα που συζητήθηκαν και τα οποία είναι τα εξής:

- Υποστήριξη επιχειρήσεων για να εξασφαλιστεί ότι η υποστήριξη επενδύσεων σε επιχειρήσεις συμβάλλει στη διατηρήσιμη ανάπτυξη και απασχόληση και ότι η υποστήριξη για καινοτομία συμβάλλει στην ανάπτυξη του τοπικού και περιφερειακού δυναμικού.

- Επενδύσεις υποδομών: να εξασφαλιστεί ότι υπάρχει επαρκής συγκέντρωση σε ευρωπαϊκές προτεραιότητες.
- Εδαφική συνεργασία: να εξασφαλιστεί ότι υπάρχει επαρκής επικέντρωση σε ευρωπαϊκές προτεραιότητες με ευελιξία για τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες να επιλέξουν θεματικούς στόχους.

3. ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Οι διαφορετικές επιλογές συμπεριλήφθηκαν στην εκτίμηση αντικτύπου για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα του πεδίου εφαρμογής σύμφωνα με τους καθορισμένους στόχους και αντικατοπτρίζουν εναλλακτικές λύσεις που κυμαίνονται από ήπιες προσαρμογές των ισχυουσών ρυθμίσεων έως πιο θεμελιώδεις αλλαγές.

3.1.1. Επιλογή 1 – Καμία αλλαγή πολιτικής

- Το πεδίο εφαρμογής του ΕΤΠΑ εξακολουθεί να είναι ευρύ και να επικεντρώνεται σε παραγωγικές επενδύσεις και ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού.
- Άμεση βοήθεια δίνεται κυρίως, αλλά όχι αποκλειστικά, σε ΜΜΕ.

3.1.2. Επιλογή 2 – Πιο στοχοθετημένη υποστήριξη σε μεγάλες επιχειρήσεις που επικεντρώνεται σε έρευνα και ανάπτυξη, καινοτομία και βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής

- Η βοήθεια για γενικές παραγωγικές επενδύσεις με σκοπό τη δημιουργία και διασφάλιση θέσεων εργασίας περιορίζεται σε ΜΜΕ.
- Υποστήριξη για την ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού τόσο σε μεγάλες όσο και σε μικρές εταιρείες με την υποστήριξη περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης και έρευνας και καινοτομίας.

3.1.3. Επιλογή 3 – Καμία επιχορήγηση σε μεγάλες εταιρείες· μόνο δάνεια και χρηματοδότηση μετοχικού κεφαλαίου για ΜΜΕ

- Όλες οι παραγωγικές επενδύσεις υποστηρίζονται μέσω καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων (όχι μέσω επιχορηγήσεων).

3.2. Πεδίο εφαρμογής της υποστήριξης υποδομής μέσω του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής

3.2.1. Επιλογή 1 – Διατήρηση της παρούσας κατάστασης

- Το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής εξακολουθούν να χρηματοδοτούν σημαντικές υποδομές σε όλες τις περιφέρειες της ΕΕ, με τη χρηματοδότηση να επικεντρώνεται σε λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες. Η χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής είναι διαθέσιμη μόνο σε φτωχά κράτη μέλη.

- Σε λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, η επικέντρωση είναι τόσο στα έργα προτεραιότητας ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, όπως προσδιορίστηκαν από το νέο πλαίσιο ΔΕΔ-Μ, όσο και στις δευτερεύουσες υποδομές.
- Επιπλέον, το πρόγραμμα ΔΕΔ-Μ εξακολουθεί να χρηματοδοτεί έργα υποδομής με υψηλή ενωσιακή προστιθέμενη αξία σε αναπτυγμένες περιφέρειες, ενώ επικεντρώνεται ιδιαίτερα σε ήπιες παρεμβάσεις (π.χ. μελέτες εφικτότητας κ.λπ.).
- Τα εθνικά επιχειρησιακά προγράμματα καλύπτουν τις επενδύσεις υποδομών με τις προτεραιότητες να τίθενται σε εθνικό επίπεδο.

3.2.2. Επιλογή 2 – Ενισχυμένη επικέντρωση σε ευρωπαϊκές προτεραιότητες σε σημαντικές επενδύσεις υποδομών σε λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες και διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» σε πιο αναπτυγμένες περιφέρειες

- Το Ταμείο Συνοχής χρηματοδοτεί επενδύσεις υποδομών στον τομέα των στρατηγικών ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων. Η χρηματοδότηση είναι διαθέσιμη μόνο σε φτωχά κράτη μέλη.
- Το ΕΤΠΑ θα στοχοθετήσει έργα εθνικού και/ή περιφερειακού ενδιαφέροντος.
- Σημαντικές επενδύσεις υποδομών καλύπτονται από εθνικά προγράμματα, ενώ η ευθυγράμμιση των επενδύσεων με ενωσιακές προτεραιότητες εξασφαλίζεται μέσω δεσμευτικού καταλόγου έργων στρατηγικών επενδύσεων που πρόκειται να υλοποιηθούν έως το 2020, τα οποία επιλέχθηκαν και αποτέλεσαν αντικείμενο διαπραγμάτευσης με τα κράτη μέλη και τα οποία συμπεριλήφθηκαν στις συμβάσεις εταιρικής σχέσης. Η χρηματοδότηση για τα έργα αυτά θα εγγραφεί χωριστά.
- Εκ των προτέρων προϋποθέσεις στον τομέα του στρατηγικού σχεδιασμού θα συνοδεύουν την επικέντρωση σε στρατηγικές επενδύσεις στις βιώσιμες μεταφορές.
- Οι επενδύσεις εθνικής και περιφερειακής σημασίας θα ιεραρχηθούν σύμφωνα με τη συμβολή τους στη βιωσιμότητα και στο δίκτυο.
- Η αποκλειστική διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» θα συμπληρώνει τις επενδύσεις της πολιτικής συνοχής σε υλική υποδομή, και όχι μόνο τις ήπιες επενδύσεις. Η διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» θα χρηματοδοτήσει έργα υποδομής με υψηλή ενωσιακή προστιθέμενη αξία. 10 εκατομμύρια ευρώ θα εγγραφούν χωριστά, στο πλαίσιο της χρηματοοικονομικής ενίσχυσης για το Ταμείο Συνοχής, για τη διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη».

3.2.3. Επιλογή 3 – Ενισχυμένη επικέντρωση σε εθνικές υποδομές μέσω του Ταμείου Συνοχής

- Το Ταμείο Συνοχής χρηματοδοτεί επενδύσεις υποδομών στον τομέα των στρατηγικών ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων στο πλαίσιο των βασικών και ολοκληρωμένων ΔΕΔ-Μ.
- Το ΕΤΠΑ θα στοχοθετήσει έργα εθνικού και/ή περιφερειακού ενδιαφέροντος.

- Όπως και στην επιλογή 2, σημαντικές επενδύσεις υποδομών καλύπτονται από εθνικά προγράμματα.
- Η διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» θα επικεντρώσει τις επενδύσεις της μόνο στα πιο αναπτυγμένα κράτη μέλη και θα χρηματοδοτήσει έργα υποδομής με υψηλή ενωσιακή προστιθέμενη αξία.
- Το Ταμείο Συνοχής θα χρηματοδοτήσει έργα στα λιγότερο αναπτυγμένα κράτη μέλη και, συνεπώς, θα είναι γεωγραφικά συμπληρωματικό της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη». Δεν θα υπάρξει μεταφορά 10 δισεκατομμυρίων ευρώ από το Ταμείο Συνοχής στη διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη».

3.3. Εδαφική συνεργασία

3.3.1. Επιλογή 1 – Καμία αλλαγή πολιτικής

- Οι προτεραιότητες για προγράμματα συνεργασίας θα εξακολουθήσουν να ορίζονται ευρέως.
- Δεν θα δημιουργηθεί καμία επίσημη σύνδεση μεταξύ προγραμμάτων συνεργασίας και προγραμμάτων σύγκλισης/ανταγωνιστικότητας.

3.3.2. Επιλογή 2 – Θεματική συγκέντρωση και ενισχυμένος σύνδεσμος με άλλα προγράμματα

- Ο αριθμός των θεματικών στόχων από τους οποίους θα μπορεί να επιλέξει η διασυνοριακή και διακρατική συνεργασία θα είναι αριθμητικά περιορισμένος.
- Οι πτυχές συνεργασίας θα αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του συνολικού στρατηγικού πλαισίου.

3.3.3. Επιλογή 3 – Ένταξη της συνεργασίας στα περιφερειακά προγράμματα

- Όχι πλέον ξεχωριστά προγράμματα εδαφικής συνεργασίας.
- Οι δραστηριότητες συνεργασίας θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο των υφιστάμενων περιφερειακών προγραμμάτων που θα περιλαμβάνουν τη δυνατότητα πραγματοποίησης συνεργατικής δράσης.

4. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ

Πεδίο εφαρμογής της υποστήριξης που χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ

Βάσει της επιλογής «Καμία αλλαγή πολιτικής», ένα σχετικά ευρύ πεδίο εφαρμογής της παρέμβασης παρέχει στα κράτη μέλη επαρκή ευελιξία για να επιλέξουν τους τομείς παρέμβασης που ανταποκρίνονται περισσότερο στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, με την περισσότερη υποστήριξη να κατευθύνεται σε ΜΜΕ και σε έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία. Ωστόσο, η υποστήριξη επενδύσεων για μεγάλες εταιρείες παραμένει, γεγονός

που μπορεί να οδηγήσει σε παραγκωνισμό των ιδιωτικών επενδύσεων από τη δημόσια χρηματοδότηση.

Βάσει της επιλογής 2, η υποστήριξη μεγάλων εταιρειών θα περιοριστεί σε ειδικές επενδύσεις που αποβλέπουν στην υποστήριξη της ανάπτυξης του ενδογενούς δυναμικού της περιφέρειας, ιδίως στον τομέα της καινοτομίας, των νέων τεχνολογιών και της έρευνας, της συνεργασίας και των κοινών πρωτοβουλιών μεταξύ μεγάλων εταιρειών, ΜΜΕ και άλλων ιδρυμάτων. Περαιτέρω, βάσει της επιλογής αυτής, υπάρχει περιθώριο αύξησης του ρόλου των μέσων που δεν βασίζονται σε επιχορηγήσεις, ιδίως όσον αφορά την υποστήριξη επενδύσεων που γενικά συνδέονται με χαμηλότερο κίνδυνο και περιλαμβάνουν αυξημένα «καθαρή απώλεια ευημερίας» σε σύγκριση με επενδύσεις σε καινοτομία και δραστηριότητες υψηλού κινδύνου. Τα εν λόγω μέτρα θα μειώσουν την «καθαρή απώλεια ευημερίας», αλλά και την ευελιξία για τα κράτη μέλη.

Βάσει της επιλογής 3, η απαγόρευση υποστήριξης με βάση επιχορηγήσεις σε μεγάλες εταιρείες αυξάνει την αποδοτικότητα της χρηματοδότησης και έχει μεγαλύτερα αποτελέσματα μόχλευσης. Ωστόσο, καινοτόμοι δραστηριότητες και δραστηριότητες έρευνας που είναι αναγκαίες για την επίτευξη ενωσιακών πρωταρχικών στόχων μπορεί να αποθαρρύνονται, καθώς η μη επιστρεπτέα υποστήριξη είναι πιο αποδοτική για καινοτόμα έργα έντασης έρευνας και ανάπτυξης εκτός της αγοράς. Η μετάβαση από μη επιστρεπτές σε επιστρεπτές μορφές βοήθειας σε μεγάλες επιχειρήσεις μπορεί επίσης να συνεπάγεται σημαντική αύξηση του διοικητικού κόστους για τις διαχειριστικές αρχές.

Με βάση τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της υποστήριξης, καθώς και τη συνεισφορά της στο τοπικό και περιφερειακό δυναμικό και στην αύξηση και την απασχόληση, η επιλογή 2 είναι η προτιμώμενη επιλογή.

Πεδίο εφαρμογής της υποστήριξης υποδομών μέσω του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής

Βάσει του σεναρίου «Καμία αλλαγή πολιτικής», τα οφέλη που επέφερε η χρηματοδότηση της ΕΕ για υποδομές θα συνεχιστούν. Ωστόσο, η επικέντρωση σε ευρωπαϊκές προτεραιότητες στον τομέα των δικτύων θα παραμείνει κάτω του βέλτιστου, ενώ οι επενδύσεις υποδομών σε πλουσιότερες περιφέρειες θα οδηγήσουν σε απώλειες αποδοτικότητας. Χωρίς τον συντονισμό μεταξύ της πολιτικής συνοχής και της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη», η χρηματοδότηση της ΕΕ για υποδομές θα εξακολουθήσει να είναι κερματισμένη.

Βάσει της επιλογής 2, η ενισχυμένη επικέντρωση σε ευρωπαϊκές προτεραιότητες, η διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» και η εγγραφή χωριστά 10 δισεκατομμυρίων ευρώ από το Ταμείο Συνοχής θα καταστήσουν δυνατή τη συγκέντρωση σε έργα προτεραιότητας της ΕΕ. Ωστόσο, αυτή η επιλογή μειώνει την ευελιξία για κράτη μέλη και περιφέρειες.

Η επιλογή 3 θα επιτρέψει τη διατήρηση της επικέντρωσης σε επενδύσεις υποδομών σε περιφέρειες του στόχου σύγκλισης, στις οποίες οι ανάγκες για βασικές υποδομές είναι και οι μεγαλύτερες. Το κύριο πλεονέκτημα αυτής της επιλογής είναι ότι παρέχει στις χώρες συνοχής πλήρη ευελιξία για την αντιμετώπιση περιφερειακών και εθνικών προτεραιοτήτων στις εν λόγω περιφέρειες. Το κύριο μειονέκτημα της επιλογής αυτής είναι η μη επαρκής συγκέντρωση του Ταμείου Συνοχής σε βασικά έργα ΔΕΔ-Μ.

Με βάση την ενωσιακή προστιθέμενη αξία και τον συντονισμό μεταξύ της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη» και του Ταμείου Συνοχής, η επιλογή 2 είναι η προτιμώμενη επιλογή.

Εδαφική συνεργασία

Βάσει της επιλογής «Καμία αλλαγή πολιτικής», τα προγράμματα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας έχουν μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά την επιλογή των τομέων πολιτικής που θα ήθελαν να αντιμετωπίσουν. Ωστόσο, προκύπτει γενική έλλειψη στρατηγικής επικέντρωσης και απουσία σαφούς ορισμού της αναμενόμενης υλοποίησης των προγραμμάτων. Περαιτέρω, η επιλογή αυτή καθιστά δύσκολη την εξασφάλιση συμπληρωματικότητας με άλλα προγράμματα της ΕΕ.

Η επιλογή 2 θα καταστήσει δυνατή την καλύτερη ευθυγράμμιση των προγραμμάτων συνεργασίας με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020». Θα οδηγήσει σε βελτιωμένη λογική παρέμβασης στο πλαίσιο των προγραμμάτων χάρη στον καθορισμό των στόχων των προγραμμάτων στον ορισμό της αναμενόμενης υλοποίησης και αποτελεσμάτων. Επιπλέον, οι συνέργειες με περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα θα αυξηθούν. Ωστόσο, η επιλογή αυτή μπορεί να οδηγήσει σε μικρότερη ευελιξία όσον αφορά τον σχεδιασμό του προγράμματος.

Η επιλογή 3 θα οδηγήσει σε αυξημένες συνέργειες και θα ωφελήσει το περιφερειακό πρόγραμμα, προσθέτοντας μια ενωσιακή διάσταση. Ωστόσο, θα επιτρέψει τη συνεργασία μόνον όσον αφορά συγκεκριμένα έργα, ενώ δεν θα ενισχύσει τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για κάποια διασυνοριακή ή διακρατική περιοχή. Θα υπάρξει επίσης ο κίνδυνος η ενωσιακή διάσταση να αγνοηθεί στον προγραμματισμό. Κοινά έργα θα είναι πιο δύσκολο να αναπτυχθούν χωρίς δομή υποστήριξης.

Με βάση την καλύτερη επικέντρωση σε ευρωπαϊκές προτεραιότητες, που αναπτύσσει σαφή λογική παρέμβασης των προγραμμάτων και αυξάνει την προστιθέμενη αξία, η επιλογή 2 είναι η προτιμώμενη επιλογή.

5. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τα συστήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης για την πολιτική συνοχής θα ενισχυθούν σε σύγκριση με την τρέχουσα κατάσταση, με τη βελτιωμένη επικέντρωση σε αποτελέσματα και την ευθυγράμμιση με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020». Συγκεκριμένα, αυτό σημαίνει τα εξής:

- Τα προγράμματα θα προσδιορίζουν επακριβώς τις επιδιωκόμενες αλλαγές, τον τρόπο με τον οποίο αυτό θα συμβάλει στους στόχους της «Ευρώπη 2020», καθώς και τον τρόπο με τον οποίο η ανάλυση των πόρων σε συγκεκριμένες παρεμβάσεις (υλοποιήσεις) θα συμβάλει στην αλλαγή (αποτελέσματα). Η διαδικασία αυτή θα εκφραστεί με δείκτες υλοποίησης και αποτελεσμάτων. Θα χρησιμοποιηθεί ένα σύνολο κοινών δεικτών, που θα είναι ευθυγραμμισμένοι με τους στόχους της ΕΕ2020, εφόσον κρίνεται αναγκαίο.
- Κάθε πρόγραμμα θα περιλαμβάνει πλαίσιο επιδόσεων που καθορίζει ποσοτικοποιημένα σημεία αναφοράς για κάθε άξονα προτεραιότητας, που ορίζονται με βάση περιορισμένο αριθμό δεικτών προγράμματος, έτσι ώστε να παρέχεται σαφής ένδειξη της προόδου ως προς τις προτεραιότητες επίτευξης της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

- Τα εν λόγω σημεία αναφοράς για το πλαίσιο επιδόσεων θα προταθούν από τα κράτη μέλη και θα συμφωνηθούν μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών.
- Η σύμβαση εταιρικής σχέσης θα περιέχει περίληψη των σημείων αναφοράς, μεθοδολογία και τις βασικές αρχές.

Οι επιδόσεις των επιχειρησιακών προγραμμάτων θα παρακολουθούνται τακτικά με βάση το σύνολο των δεικτών προγράμματος. Οι ετήσιες εκθέσεις εφαρμογής θα περιέχουν εκθέσεις σχετικά με την υλοποίηση που επιτεύχθηκε σε σύγκριση με τους στόχους στις οποίες θα αναλύονται οι λόγοι για τη μη επίτευξη ή την υπέρβαση των στόχων. Οι επιτροπές παρακολούθησης θα εξετάζουν την ανάγκη για τυχόν αλλαγές ή άλλες πρωτοβουλίες, ώστε να εξασφαλιστεί ότι το πρόγραμμα παραμένει στον σωστό δρόμο. Επίσης, τα αποτελέσματα θα παρακολουθούνται και θα υποβάλλονται, καθώς τα στοιχεία θα καθίστανται διαθέσιμα, και θα συζητιούνται στις συνεδριάσεις της επιτροπής παρακολούθησης και της ετήσιας επανεξέτασης.

Προβλέπεται ότι θα υπάρξουν δύο επίσημα σημεία επανεξέτασης για να εξεταστεί η πρόοδος ως προς τα σημεία αναφοράς που ορίζονται στο πλαίσιο εκτέλεσης. Η Επιτροπή θα αναλάβει την πρώτη επανεξέταση προόδου όσον αφορά τα συμφωνηθέντα σημεία αναφοράς το 2017 με βάση τις ετήσιες εκθέσεις εφαρμογής σε σχέση με την απορρόφηση και την υλοποίηση. Μια δεύτερη επανεξέταση θα πραγματοποιηθεί το 2019.